

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Ή ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ; (Σεπτέμβριος 2007)

Συγγραφέας: ΚΙΜΩΝ ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ

Οι πιο πολιτισμένες χώρες του κόσμου θέτουν το περιβάλλον στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας μαζί με την οικονομία, την απασχόληση κ.λπ. Στην Ελλάδα, 22η πλουσιότερη χώρα του πλανήτη, η μέριμνα για το περιβάλλον απουσιάζει από τις μεταρρυθμίσεις, τις προτάσεις εκσυγχρονισμού, τις προεκλογικές υποσχέσεις, τη θεματολογία των «ντιμπέιτ». Ούτε οι ευρωπαϊκές υποχρεώσεις ούτε η ορατή απειλή αλλαγής του κλίματος μοιάζουν ικανές να ανατρέψουν τις πολιτικές προτεραιότητες. Ίσως ο φετινός πύρινος εφιάλτης συμβάλλει προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η υπερβολική διοχέτευση πόρων στην ιδιωτική κατανάλωση συνδέεται άρρηκτα με την αντίστοιχη αφαίρεσή τους από κατ' εξοχήν δημόσια αγαθά, όπως το περιβάλλον. Ο άφθονος πλούτος που εμφανίστηκε στην Ελλάδα, τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, μετατράπηκε σε πολυτελείς κατοικίες, ρούχα, έπιπλα, συσκευές, αυτοκίνητα ή νυχτερινές εξόδους, ξεπερνώντας τα αντίστοιχα καταναλωτικά επίπεδα πλουσιότερων χωρών. Οι προσδοκίες χιλιάδων μικρομεσαίων νοικοκυριών να αποκτήσουν παράκτιο ή ορεινό εξοχικό ή να κατοικήσουν σε μεζονέτα είναι ενδεικτικές. Αντίθετα, οι επενδύσεις σε δημόσια αγαθά, όπως η παιδεία, η ποιότητα του περιβάλλοντος, η πρόληψη φυσικών καταστροφών καρκινοβατούν. Αποτέλεσμα: συσσώρευση ιδιωτικής ευμάρειας και δημόσιας μιζέριας...

Μια σημαντική διάσταση της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής, όπου, μέσω κατάλληλης φορολογίας, αναδιανέμονται πόροι από υπερβολικές καταναλωτικές δραστηριότητες προς δημόσια αγαθά, όπως τα περιβαλλοντικά, απουσιάζει, οδηγώντας σε ένα σοβαρό έλλειμμα που απειλεί με ιδιαίτερα αρνητικές καταστάσεις στο μέλλον. Χωρίς να επιδοθεί κανείς σε κινδυνολογία, μπορεί με αρκετή αξιοπιστία να προβλέψει αύξηση των κινδύνων από πλημμύρες, πυρκαγιές, διάβρωση του εδάφους, καύσωνες, άνοδο της θαλάσσιας στάθμης, ερημοποίηση, εξάντληση επιφανειακών και υπόγειων υδατικών πόρων, τοξική ρύπανση του αέρα, του νερού και των τροφικών αλυσίδων, απώλεια βιοποικιλότητας και τοπίου, μεγάλη περιβαλλοντική και κοινωνική υποβάθμιση ολόκληρων πόλεων ή συνοικιών. Κανείς δεν μπορεί πια να πει: «Ήταν απρόβλεπτες οι ακραίες συνθήκες». Τις περιμένουμε και ο-

φείλουμε να τις αντιμετωπίσουμε.

Πολιτική απάντηση στο πρόβλημα μπορεί να δοθεί από μια συνολική αλλαγή κυβερνητικής πολιτικής, που θα υλοποιηθεί κυρίως από τον αρμόδιο φορέα. Με την απορρόφηση όμως του παλιού ΥΧΟΠ πριν από 20 χρόνια, το περιβάλλον ασφυκτιά στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Κυριάρχησε η εσφαλμένη νοοτροπία ότι, επειδή η χώρα πρέπει να αναπτυχθεί, δεν είναι δυνατόν άλλα να κάνει το Υπουργείο Δημόσιων Έργων και άλλα να λέει το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Επομένως, έπρεπε να υποταχθεί η πολιτική για το περιβάλλον στην πολιτική για τις υποδομές. Η πεποίθηση αυτή αποδείχτηκε οικτρή πλάνη, αφού η δικαστική εξουσία του Συμβουλίου της Επικρατείας έσπευσε να καλύψει το κενό πολιτικής που δημιουργήθηκε απερίσκεπτα: Έφερε σοβαρά προσκόμματα στα έργα, καθυστερώντας -άλλοτε δικαιολογημένα και άλλοτε αδικαιολόγητα- την ανάπτυξη.

Χρειάζεται λοιπόν ηγεσία που θα προωθήσει περιβαλλοντική πολιτική. Απαιτούνται ενεργός συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Υπουργών Περιβάλλοντος, πραγματική προσαρμογή της ελληνικής στην ευρωπαϊκή πολιτική, εκπόνηση προτάσεων για τα ειδικά προβλήματα, καθώς και περιβαλλοντικός εκσυγχρονισμός της χώρας ανάλογος με τις υψηλές οικονομικές της δυνατότητες. Μετά το φετινό περιβαλλοντικό ολοκαύτωμα, το αίτημα είναι υπερώριμο: οι κάλπες πρέπει να αποδοκιμάσουν την αδιαφορία και την πρόσφατη απραξία. Ας υποστηριχθούν μόνον εκείνα τα κόμματα ή οι υποψήφιοι που εξασφαλίζουν συγκεκριμένη προώθηση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Ας ψηφιστούν μόνον όσοι δεσμεύονται:

- να σεβαστούν τις υποχρεώσεις της χώρας για μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου,
- να ενεργοποιήσουν φιλόδοξα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας,
- να προωθήσουν τη ραγδαία ανάπτυξη αιολικών πάρκων,
- να σταματήσουν τους νέους ιδιωτικούς λιγνιτικούς σταθμούς,
- να επιταχύνουν τη συμμόρφωση της χώρας με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60 για τα νερά,

- να μειώσουν τη σπάταλη άρδευση γεωργικών εκτάσεων,
- να οργανώσουν πλήρη δίκτυα μετρήσεων και παρακολούθησης των υδατικών πόρων,
- να ελέγξουν την τοξικότητα των αγροτικών προϊόντων,
- να αντιμετωπίσουν τα οξυμένα προβλήματα ποιότητας ζωής στις πόλεις, ιδιαίτερα των φτωχών στρωμάτων και των μεταναστών,
- να περιορίσουν δραστικά την ασυδοσία του Ι.Χ. στις πόλεις,
- να αναπτύξουν μέσα συγκοινωνίας, κυρίως σταθερής τροχιάς,
- να δημιουργήσουν πεζόδρομους και ποδηλατοδρόμους,
- να προωθήσουν εντατικά την ανακύκλωση απορριμμάτων με διαλογή στην πηγή, καθώς και την ενημέρωση των πολιτών,
- να εξασφαλίσουν τη σωτηρία δασών, ακτών, υγροτόπων από δόμηση, τη διάνοιξη δρόμων, τις παράκτιες κατασκευές κ.λπ.
- να αναβαθμίσουν τη Δασική Υπηρεσία,
- να κάνουν πράξη την πρόληψη φυσικών καταστροφών.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 3 Σεπτεμβρίου 2007, σ. 10.